

MEMORIAŁ

General Marii Wittek

AK
okr. Kraków
obu. Krosno

SZAFRAŃSKA Maria
zam. Szurmiak
ps., Huba'

896/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ^{tt} SZAFRAŃSKA Maria

zau. Szumiak

ps. „Huba”

T. 896/wsk

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne. —

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓

VI. Fotografie ✓ *reprod. 1 szt., ksero pkt. II s. 2*

II Materiały uzupełniające relację

- Maria Szafrajska - Szurwiak ps. „Huba”, [w:] J. Kozłowski, Konspiracja harcówek 1939-1945, Ksaw., k. 1, s. 1.
- Maria Szafrajska - Szurwiak, ps. „Huba”, [w:] J. Chodorowska-Dzikiewicz, L. Dzikiewicz, Dramat ppłk Stefana Rutkowskiego - „Haszysza”, W-wa 1997, Ksaw., k. 2, s. 2-3.

⁸ Maria Szafrńska-Szurmiak ps. "Huba", harcerka Szarych Szeregów, łączniczka Inspektoratu AK Podkarpacie, ur. 26 marca 1925 r. w Krośnie, uczęszczała do Gimnazjum im. M. Kopernika, a następnie na tajne komplety tego liceum, czynna w Pogotowiu Harcerskim w 1939 r., w tym w OPL, w konspiracji harcerskiej zastępowa w 1942 r., następnie drużynowa, a w okresie aresztowania (VI.43 - XII.44) jej najbliższej koleżanki Ireny Chodorowskiej-

Dzikiewicz, pełni funkcję Hufcowej Szarych Szeregów, aż do momentu ucieczki "Sparty" z Drezna. Specjalizuje się w łączności i służbie sanitarnej.

W 1943 r. przydzielona do służby rozpoznawczej dowódcy Kedywu AK, kpt. Julianowi Muellerowi ps. "Mierzanowski" w Krośnie na lotnisku niemieckim, gdzie pracuje w dziale płac, mając wgląd w stan zatrudnienia. Raporty składa pchor. Zbigniewowi Rucińskiemu ps. "Uparty".

Po ich aresztowaniu czasowo podlega por. Michałowi Cerkowiakowi ps. "Boruta" i kpr. pchor. Stanisławowi Kostce ps. "Dąbrowa", aby awansować jako łączniczka na wiosnę 1944 r. do Inspektoratu Podkarpacie, gdzie podlegała mjr. Janowi Walczyńskiemu ps. "Buk" i por. Antoniemu Holikowi ps. "Gazda". Odważnie przenosi meldunki, broń i materiały dywersyjne w czasie walki "Burza". Pełni rozliczne funkcje łączniczki Inspektoratu z terenem. Po zdobyciu Krosna przez Rosjan we wrześniu 1944 r., oddaje dom rodzinny na szpital polowy i tam jest pielęgniarką.

Zdaje maturę w 1945 r., zakłada drużyny wiejskie harcerek i studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim filologię polską, zakłada rodzinę, pracuje w wychowaniu przedszkolnym i kończy Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Krakowie w 1967 r., specjalizując się wiele lat w Poradni Wychowawczo-Zawodowej w Nowej Hucie. Redaguje w 1982 r. m.in. podręcznik, Różpoznawanie i reedukacja uczniów o częściowo zaburzonym rozwoju psychomotorycznym, poświęca się tematyce teoretycznej i praktycznej reedukacji uczniów dyslektycznych, autor:ka cennych prac z tego zakresu, otrzymuje Medal Edukacji Narodowej i liczne nagrody.

Od 1937 r. oddana służbie harcerskiej, do końca żywo interesuje się ruchem harcerskim. Zmarła w dniu 2 lipca 1993 roku i pochowana w Krakowie (Biogram Marii Szafrńskiej-Szurmiak ps. "Huba", opracował dr Lech Dzikiewicz, w posiadaniu twórcy i autora opracowania).

Janusz Krężel, *Konspiracja harcerek 1939-1945*,
str. 195, 196

Irena Chodorowska - Dzikiewicz "Sparta" i Lech Dzikiewicz, "Dramat ppłk Stefana Rutkowskiego - 'Haszysza' - Jego łączniczki" 11/2

Maria Szafrńska-Szurmiak, ps. "Huba"

- harcerka Szarych Szeregów, wywiadowczyni, łączniczka Inspektoratu AK Podkarpacie.

Ur. 26 marca 1925 r. w Krośnie, uczęszczała do Gimn. im. M. Kopernika, a następnie na tajne komplety tego liceum.

Czynna w pogotowiu harcerskim w 1939 r., w tym w OPL, w konspiracji harcerskiej zastępowała w 1942 r. następnie drużynowa i czasowo (VII.43 - XII.44) zastępczyni Hufcowej Szarych Szeregów w okresie aresztowania i wywiezienia do obozu i ucieczki z obozu jej najbliższej koleżanki Ireny Chodorowskiej-Dzikiewicz ps. "Sparta".

Specjalizuje się w łączności i służbie sanitarnej.

W 1943 r. przydzielona do służby wywiadowczej mjr Jana Ptaka, szefa samodzielnej ekspozytury wywiadu KG AK. Na lotnisku niemieckim w Krośnie pracowała w dziale plac, mając wgląd w stan zatrudnienia oddziałów Luftwaffe. Raporty składała pchor. Zbigniewowi Rucińskiemu, ps. "Uparty".

Po serii aresztowań w końcu czerwca 1943 r. dowódców i współpracowniczek oraz ich wywiezieniu do więzienia w Jaśle przeszła na jesieni 1943 r. pod dowództwo por. Michała Cerkowniaka, ps. "Boruta".

Na wiosnę 1944 przydzielona do zespołu łączniczek Inspektoratu AK Podkarpacie kierowanego przez Krystynę Okólską ps. "Tosia", współpracując także z oficerem łączności kpt. Wacławem Dębskim ps. "Zygmunt".

Odważnie przenosi meldunki, broń i materiały dywersyjne w czasie walki "Burza". M.in. przeprowadza oddział partyzancki por. Wła-

Fot. 17. Maria Szafrńska-Szurmiak, ps. "Huba" (zdjęcie z 1952 r.)

U/3

dysława Barana, ps. "Bekas". Pełni rozliczne funkcje łączniczki Inspektoratu z terenem.

W jej domu zamieszkuje Alicja Leśniak "Aldona" współpracująca z radiotelegrafistą i u której por. Holik ps. "Gazda" miał podręczny magazyn broni do akcji.

Po zdobyciu Krosna przez Rosjan we wrześniu 1944 r. urządza w domu rodzinnym szpitalik, gdzie jest sanitariuszką.

Zdaje maturę w 1945 roku. Przechodzi kurs drużynowych ZHP wiejskich drużyn.

Studiuje na Uniwersytecie Jagiellońskim filologię polską, zakłada rodzinę w Nowej Hucie, gdzie zatrudniony jest jej mąż mgr inż. Zbigniew Szurmiak. Pracuje w wychowaniu przedszkolnym i kończy Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Krakowie w 1967 r., specjalizując się wiele lat w Poradni Wychowawczo-Zawodowej w Nowej Hucie. Użytkuje w 1978 r. tytuł dra nauk humanistycznych UJ.

W 1982 r. wydaje m.in. podręcznik "Rozpoznawanie i reedukacja uczniów o częściowo zaburzonym rozwoju psychomotorycznym", poświęca się tematyce teoretycznej i praktycznej reedukacji uczniów dyslektycznych, autorka cennych prac z tego zakresu, otrzymuje Medal Edukacji Narodowej. Odznaczona m.in. Krzyżem AK, Krzyżem ZHP z mieczami, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Od 1937 r. oddana służbie harcerskiej, żywo do końca po wojnie interesuje się ruchem harcerskim. Córka Małgosia ukończyła również studia pedagogiczne.

Zmarła w dniu 2 lipca 1993 roku i pochowana w Krakowie.

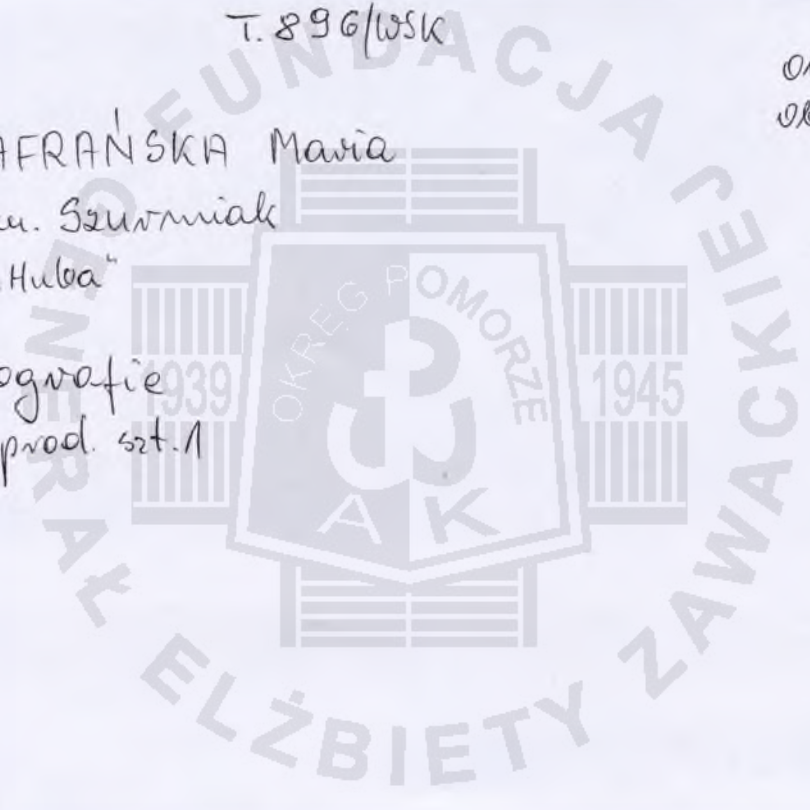
*(na podstawie notatek Marii Szurmiak i Ireny Dzikiewicz
oprac. Lech Dzikiewicz)*

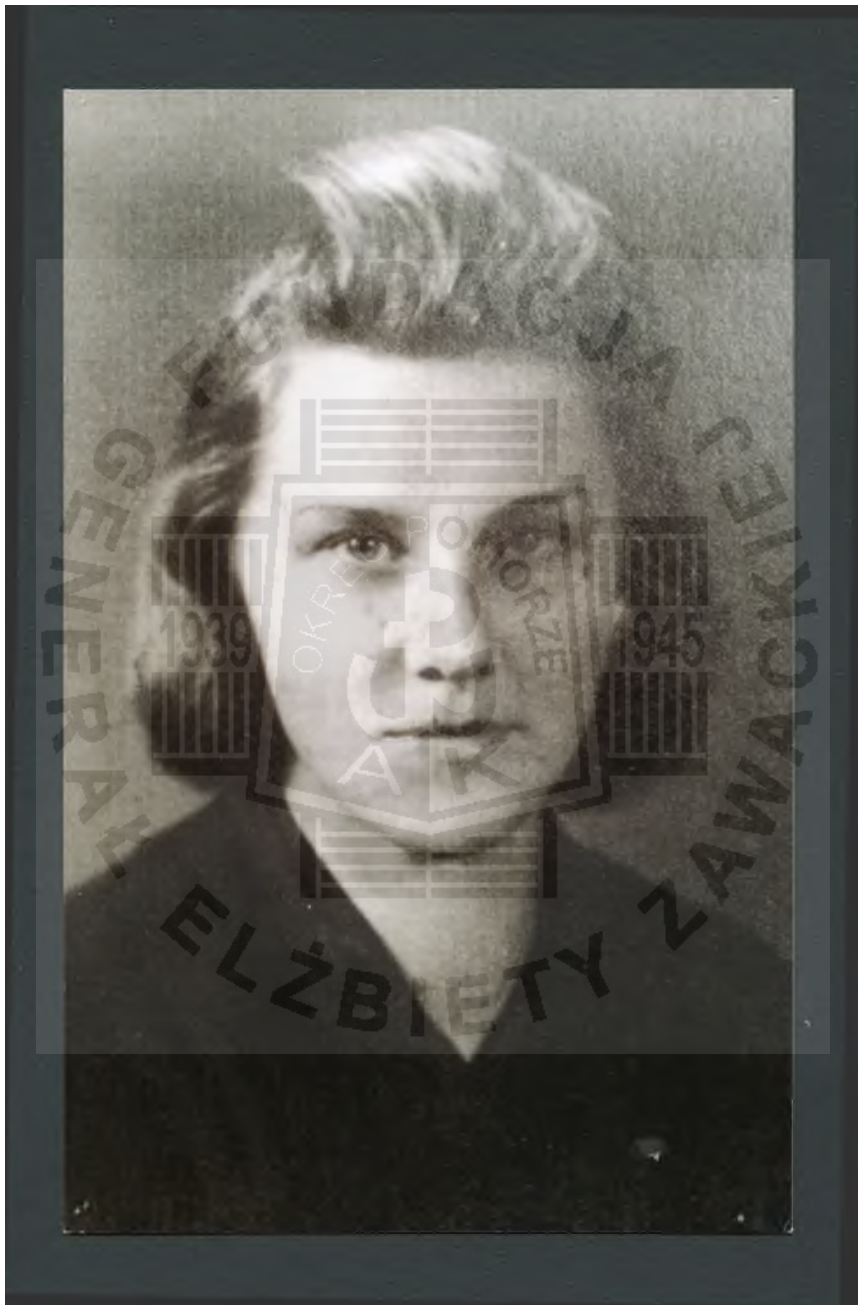
T. 896/WSK

SZAFRAŃSKA Maria
zam. Szumiał
ps. „Hulka”

AK
Okr. Kraków
obw. Kosmo

VI Fotografie
- reprodukt. szt. 1

Szafrańska 1
~~1031 1 m~~

AK
Maria
Szafraniska
Szurmiak
ps. "Huba"

ps. "Huba"
Maria Szafraniska - Szurmiak

AK
Kraków

++

SZAFRAŃSKA

zam.

Szurmiak

Maria

ps. „Huba”

896 / WSK

SZAFRAŃSKA

Maria

SZAFRANSKA MARIA

